

Prošlapáváme cestu ostatním dětem

Poprvé o homesharingu slyšela zhruba před patnácti lety. Tehdy Mirka Červinková studovala speciální pedagogiku, aby se mohla ještě lépe starat o svého postiženého syna. „Tento způsob pomoci se mi moc líbil,“ vzpomíná. Nyní se svou organizací Centrum Orion – zavádí sdílenou péči o handicapované v královéhradeckém kraji. TEXT LEONA ŠMELCOVÁ

Vždycky jsem měla ráda všechno přesně nalinkované. Držela se plánu. Studovala jsem střední ekonomickou školu a věřila, že se vdám, budu mít děti, chvíli se o ně postarám, pak půjdu do školky a do školy a já budu dělat kariéru v bankovníctví,“ popisuje s úsměvem Mirka Červinková, ředitelka Centra Orion z Rychnova nad Kněžnou. Dopadlo to ale úplně jinak.

Už pětadvacet let se věnuje organizaci, u jejíhož zrodu stála s několika dalšími maminkami, jimž se narodilo handicapované dítě. Stejně jako jí. Syn Tomáš, dnes osmadvacetiletý. „Od začátku jsme se v Orionu zaměřovali na celou rodinu, naším cílem je, aby rodina dokázala svoje dítě s láskou vychovat, aby ho co nejdéle udržela v domácím prostředí a také aby při tom netrpěli ostatní členové rodiny, sourozenci a partneři,“ přiblížila trojnásobná matka začátky původně dobrovolnického spolku.

Komplikovaný porod

Mirka Červinková před lety ekonomku skutečně vystudovala a pak se vdala, ale dlouho se jí nedařilo otěhotnět. „Lékaři mi tehdy řekli, že kvůli nepovedené operaci slepého střeva v dětství zřejmě děti nikdy mít nebudu. Tak jsme se manželem rozhodli, že na to přestane myslet, postavíme si dům a pak uvidíme, co dál.“ Jenže lékaři se spletli a Mirka otěhotněla. O první miminko bohužel přišla, pak se jí narodila dcera a zdravotníci doporučili, aby další dítě – pokud by ho rodina chtěla – měli co nejdříve. Červinkovi chtěli, takže když bylo dceři pár měsíců, mladá maminka znovu otěhotněla a znovu prožila smutnou ztrátu ne-

narozeného dítěte. Přesto když byl dceři rok a půl, do rodiny přibyla dvojčata. Kluci. Porod byl velmi komplikovaný. Chlapci se narodili ve 32. týdnu, tedy skoro dva měsíce před termínem, a Tomáš při porodu utrpěl těžké krvácení do mozku. „Měl během porodu trochu vzpříčenou ručičku a jak se lékaři snažili dát mu ji zpátky, aby nepoškodili její funkčnost, poranili mu hlavu. Když jsem později viděla v lázních děti, které po stejně komplikovaném porodu měly ruku méně hybnou, ale jinak byly zcela soběstačné, samozřejmě mě napadlo, jestli by to pro Tomáše nebylo lepší. Ale asi to tak mělo být, mělo mě to posunout k tomu, co dělám teď. A někdy mám pocit, že on je z našich tří dětí nejvíc v pohodě,“ směje se matka, která od samého začátku hledala cestu, jak svému synovi usnadnit život. Když skončil prvotní maraton péče o tři malé děti, z toho dvě předčasně narozené, což znamená několikaleté doktorské kolečko – od návštěv neurologů, psychologů, rehabilitačních pracovníků a dalších odborníků po pravidelné rozvíčování dětí Vojtovou metodou, Mirka Červinková se rozhodla vystudovat vysokou školu pedagogickou, obor kombinovaných

vad. Chtěla dvě věci: rozumět lékařům, s nimiž řešila těžký Tomášův stav, a pak vědět všechno, co se v dané oblasti děje. Poznat nové trendy, možnosti léčby a péče o handicapované. „Toužila jsem mít o všem přehled, abych si jednou nevyčítala, že jsem něco, co by synovi mohlo pomoci k lepšímu a samostatnějšímu životu v budoucnosti, zanedbala a neudělala.“ Když v roce 2007 končila studia, zrovna se měnil sociální zákon a rychnovská dobrovolná organizace se musela profesionalizovat. „A já měla shodou okolností ten správný diplom,“ popisuje založení Centra Orion, v němž působí jako ředitelka, ekonomka, sociální pracovníce, fundraiserka a „vlastně všechno, co je potřeba“.

Bez světla na konci tunelu

Centrum Orion už téměř 25 let poskytuje v rychnovském regionu sociální služby dětem i dospělým lidem s postižením, a to jak fyzickým, mentálním, i kombinovaným a také jejich rodinám. Stará se o více než 80 klientů ve věku od tří do padesáti let a zaměstnává na čtyřicet lidí. Už v začátcích působení Orionu ředitelka snila o homesharingu,

Asi to tak mělo být, mělo mě to posunout k tomu, co dělám teď. A někdy mám pocit, že Tomáš je z našich tří dětí nejvíc v pohodě.

Mirka Červinková

o němž slyšela během studia. „Říkala jsem si, jak by se nám všem ulevilo, kdybychom péči mohli sdílet, protože matky často žijí pod tíhou toho všeho. Nejde jen o náročnou péči o dítě, ale i o váš psychický stav. Já tehdy měla takový strach, že se mi něco stane a nebudu se moci starat, že jsem přestala skoro se vším, třeba s jízdou na kole,“ vzpomíná. „Navíc zpočátku vám mohou pomáhat třeba rodiče – a my jsme s manželem jejich ohromnou podporu měli – ale s léty všem ubývá sil, a tak se maminky, místo aby viděly nějaké světlo na konci tunelu, naopak bojí, že to bude jen horší. Obávají se, co bude, až se nebudou moci starat, nechtějí, aby jejich dítě skončilo v ústavním zařízení. „Naše děti jsou naučené, že si o mnoha věcech rozhodnou samy, a přestože se péče v ústavech sociální péče oproti minulým letům

zlepšila, nemusejí nabízet to, co vyhovuje našim dětem,“ vysvětluje a dodává, že klienti v Centru Orion si například sami rozhodují, co a kdy budou jíst či zda půjdou s ostatními do kina... Už to je posun.

Navíc mimo sociální služby nabízejí v Centru Orion další formy podpory osob s handicapem i jejich rodin, třeba speciální terapie Neurofeedback či Acces Bars, psychoterapeutickou podporu rodinám, letní pobyty či zajištění speciální dopravy. „Stále přitom hledáme další možnosti, jak pomoci rodinám s jejich péčí – a homesharing bude určitě významnou pomocí hlavně rodinám pečujícím o dítě s těžkým a kombinovaným postižením, pro které je v České republice stále málo služeb.“

Konečně homesharing

Projekt homesharingu jako odlehčovací službu formou sdílené péče pro rodiny dětí

Homesharing

Sdílená péče a přirozený způsob podpory rodin s dětmi a mladými lidmi s mentálním postižením. Propojuje dlouhodobě pečující rodiny s rodinami či jednotlivci, kteří chtějí a mohou část svého volného času věnovat dítěti s postižením a pečovat o něj jako tzv. hostitelé.

JAK TO FUNGUJE?

Hostitel (rodina či jednotlivec), který projde školením, si bere dítě pravidelně do péče na domluvenou dobu. Společně tráví čas, jdou na procházku, vaří si, hrají a večer (nebo další den) ho vrací domů. Dělá něco smysluplného, učí se empatii, trpělivosti, pomáhá.

Pečující rodina – má čas nabrat nové síly, odpočinout si, zařídit si potřebné věci (lékaře, úřady), mají naději, že na to nejsou sami, a to pomáhá zdravému vývoji rodiny.

Dítě – získá nové vztahy, pozná nové prostředí a nové dovednosti. Učí se lépe komunikovat, pozvolna se osamostatňuje, posiluje se podpora zdravého odpoutání od pečující rodiny.

www.homesharing.cz

s autismem a těžkým funkčním postižením u nás poprvé představila organizace Děti úplňku v roce 2018 díky nadačnímu fondu Abakus (tehdy ještě Avastu). Nadační fond, který usiluje o zlepšení péče o handicapované, tehdy vypsál grant, do nějž se v roce 2019 přihlásila i další organizace – pardubické Rodinné Integrační Centrum. Po dvou letech Abakus vypsál další výzvu, díky které se homesharing od roku 2021 rozšířil do dalších šesti krajů včetně královéhradeckého, kde působí právě Centrum Orion. Všechny zapojené organizace úzce spolupracují, testují a doplňují metodiku nastavenou prvními dvěma organizacemi, které nyní dodaly také své mentory a školitele. „V předchozích dvou letech se homesharing v Česku zaměřoval na rodiny dětí s autismem a těžkým funkčním postižením, nyní je pro děti a dospívající s různými typy mentálního postižení.“

Princip homesharingu je poměrně jednoduchý. Do programu se v tom kterém kraji přihlásí pečující rodina – tedy rodina s dítětem s mentálním postižením od 0 do 21 let, která potřebuje pomoci, a dále hostitel, který by se o něj pravidelně mohl nějaký čas starat. Hostitel není profesionál, ale proškolený laik – důležitá je jeho motivace a snaha pomoci, díky homesharingu získá cenné zkušenosti, které mu umožní vidět svět jinými očima. Cesta hostitele je pozvolná – začíná nezávaznými osobními schůzkami, na kterých se seznámí se základními myšlenkami homesharingu i s tím, jak probíhá, pak následuje školení, které je v rozsahu zhruba pěti dní (tři víkendy), následuje seznámení s pečující rodinou, která by se k němu ideálně hodila. Hostitel může pomáhat pár hodin jednou týdně nebo třeba i celý víkend... (po celou dobu homesharingu je mu k dispozici zastřešující organizace). Paradoxně nejtěžší to není pro dítě, které se často těší na něco nového, ani pro zprvu méně zkušeného hostitele, ale pro rodiče dítěte. „Mnohdy je těžké přesvědčit vyčerpané maminky, že někdo se dokáže o jejich dítě postarat. Je to těžké, i když pro dítě to je způsob zdravého osamostatňování a i rodiče mohou získat tolik potřebný pocit, že na to všechno nejsou sami, a také si trochu odpočinout, zařídit si potřebné věci...“, vysvětluje Mirka Červinková. Byť věčného strachu, že na to jsou sami a co jednou bude, se asi žádný z rodičů těchto dětí nezbaví. Někteří proto doufají, že péči převezmou třeba jejich další děti, to ale Červinkovi zásadně nechtěli. „Chtít po nich, aby si třeba hledali partnera, který se s nimi o Tomáše postará a žít s vědomím, že péči převezmou oni, jsme nechtěli. Budeme šťastní, když si bráchu občas vezmou, a oni mají hezký vztah – ostatně já jsem byla přísná máma, takže jim nezbylo než se proti mně spojit – ale chtěli jsme, aby měli své životy,“ říká rozhodně novopečená babička vnoučka.

Bez podpory nemožné

Tomáš se narodil krátce po revoluci, kdy se všechno měnilo. „Často si s ostatními říkáme, že naše děti jsou první generace polistopadových handicapovaných dětí a my jim všem vyslapáváme cestičku. Naše děti byly první integrované ve školkách, ve školách – Tomáš byl v základní škole 10 let, nikdy se nenaučil číst a psát, ale díky své velmi dobré sociální inteligenci byl ve třídě oblíbený. No a nyní jsme to zase my, kdo upozorňuje, že zde roste generace lidí, kteří nebudou mít kde bydlet, až my nebudeme moci,“ říká.

Centrum Orion se snaží spolupracovat s krajem (a ten královéhradecký je velmi nápomocný) a upozorňuje, že není potřeba jen transformace ústavů. „Samozřejmě je důležitá, ale naše děti už vyrůstají úplně jinak.“ Centrum Orion má v péči hlavně osoby s těžkým a kombinovaným postižením, některým z nich už skončila povinná školní docházka a pak najednou už se příliš neví, co s takovými lidmi dál. Péče o ně je velmi nákladná a bez podpory rodiny nereálná. Například Tomáš tráví v Orionu v centru denních služeb všední dny od půl osmé do čtyř a dvakrát týdně tam i přespává. Rodina za tuto péči platí bezmála 22 tisíc korun měsíčně, bez dopravy a jídla. Pokud by byl Tomáš sám, finančně by péči a zároveň nájemné, jídlo a osobního asistenta na zbylé dny a hodiny hradit nezvládl ani s invalidním důchodem a příspěvky od státu. Jeho postižení je velmi vážné – je prakticky ležící, má pleny a sám se nemůže ani najíst. Jediné, co zvládne, je obsluha joysticku na elektrickém invalidním vozíku a práce s počítačem.

Stačí být přirozený

„On v invalidním vozíku a na fotkách vypadá moc pěkně, jak tam hezky sedí, ale je to jen díky klínu a také pásům přes ramena i nohy,“ popisuje Mirka Červinková a dodává, že se mu „posazením“ změnil život. Když byl malý, dělala s ním vše vleže, pak jí ale lékaři doporučili, ať ho alespoň na jídlo posazují do speciální židličky, a rodina viděla, jak se mu otevřel obzor a začal sledovat svět s jiným zájmem. „Tyhle děti vám do života vnesou něco úplně nového, změni vám hodnoty, to je jasné, ale zároveň vás dostane ta jejich bezprostřednost, upřímnost.“ V tom vidí příznivci homesharingu jeden z největších přínosů pro hostitele, vedle pocitu, že dělá něco smysluplného.

„Nejdůležitější je být přirozený,“ tvrdí Mirka Červinková a vzpomíná, jak ji jednou zastavil malý, asi tříletý chlapeček s babičkou a začal ukazovat na Tomášův vozík a ptát se. Babička z toho byla velmi nervózní a snažila se vnoučka odvést. „Tak jsem začala mluvit já, vysvětlila jsem, že to je elektrický vozík a že bliká a troubí a že Tomáš má nemocné nohy. Babička náhle pookřála a začala také mluvit,“ vypráví rodačka z podhůří Orlických hor. „My nepotřebujeme žádnou lítost a naše děti také ne, my se k nim chováme úplně normálně, nelitujeme je, jasně jim dáme najevo, když něco dělají špatně, někdy použijeme oblíbené heslo – máš občanku, tak se podle toho chovej,“ vysvětluje a dává příklad „vitacích typů“ – některých autistických dětí,

kteří se rády vítají i s úplně cizími lidmi. „Ti se snaží trapnou situaci zlehčit a říkají často, ale jen ho nechte, mně to přece nevadí... To je ale špatně a nám tím nepomohou, protože my se ty děti snažíme naučit, aby to nedělaly. Dobré je říct například – ale kategoricky – ne, mě nemůžeš objímat, já jsem cizí člověk a neznáš mě. Tyto děti jsou často také velmi důvěřivé a my se je snažíme naučit potřebné sociální dovednosti pro jejich další život, aby je v budoucnu někdo nezneužil, třeba i finančně,“ popisuje a s úsměvem dodá, že asistenti v jejich centru to zřejmě učí dobře, protože syn jí nedávno ve výtahu řekl, ať jde trochu dál, že mu „leze do jeho osobního prostoru“. „Dříve se mělo za to, že mentálně postižený dospělý člověk zůstává dítětem, ale to není pravda, i člověk s handicapem dospěje fyzicky a mentálně,“ říká Mirka Červinková. „A my jako pečující rodiny věříme, že i díky homesharingu rozšíříme povědomí o lidech s mentálním postižením a světě pečujících rodin mezi další lidi, a ukážeme jim cestu k vzájemné podpoře a obohacení.“ ●

HOMESHARING se do Česka dostal z Irska, kde úspěšně funguje už třicet let, stejně jako v dalších západních zemích. K nám se homesharing dostal v roce 2018 díky nadačnímu fondu Abakus a úsilí organizací Děti úplňku a Rodinné integrační centrum. Od roku 2021 se k projektu připojily další organizace v různých krajích.

ORGANIZACÍ JE OSM + Abakus jako podporující nadační fond

- 1 Naděje pro děti úplňku (Praha)
- 2 Rodinné Integrační Centrum, z.s. (Pardubický kraj)
- 3 LÍP A SPOLU z.s. (Liberecký kraj)
- 4 Centrum pro komunitní práci Střední Čechy (Středočeský kraj)
- 5 Centrum Orion z.s. (Královéhradecký kraj)
- 6 Mikasa z.s. (Moravskoslezský kraj)
- 7 Zet-My z.s. (Olomoucký kraj)
- 8 Slezská diakonie – Úsek Brno (Jihomoravský kraj)

Tyhle děti vám do života vnesou něco úplně nového, změni vám hodnoty, to je jasné, ale zároveň vás dostane ta jejich bezprostřednost, upřímnost.

Mirka Červinková

Drogerie plná objevů

CENOVÝ
OBJEV
TÝDNE

ZA 1 KS PŘI KOUPI 2 KS

79⁹⁰

69⁹⁰

Palette
Intensive Color Creme barvy na vlasy

CENOVÝ
OBJEV
TÝDNE

-62%

429⁹⁰

159⁹⁰

Persil Power kapsle
33 dávek

CENOVÝ
OBJEV
TÝDNE

-50%

99⁹⁰

49⁹⁰

Dove sprchové gely 250 ml
a deodoranty 150 ml, různé druhy

www.tetadrogerie.cz

Akce platí do 1. 8. 2022 nebo do vyprodání zásob.

Rozhovor

Děti mi chyběly a tady jsem mohla pomoci

Když Michaela Vodičková viděla výzvu k hostitelství, neváhala ani vteřinu. Okamžitě jsem to chtěla zkusit, popisuje lektorka angličtiny z Říčan, která se s manželem už více než rok pravidelně stará o patnáctiletou Lucku s autismem a mentálním postižením.

naší holčičkou – obrovští kamarádi.

V čem spočívá příprava na hostitelství?

Je to poměrně dlouhý proces přípravy, který předchází samotnému – jak se říká – párování rodin, tedy propojení hostitelské a pečující rodiny.

Navíc to ani nemusí dopadnout. My jsme měli trochu speciální přípravu, mělo to být několik víkendových sezení, ale kvůli pandemii se odehrávaly hlavně online. Osobně jsme se sešli jen jednou, tehdy nám vysvětlovali, co je to porucha autistického spektra (PAS), co způsobuje, jaké formy projevu mají děti s PAS a jaká je v současnosti péče u nás i ve světě. Také jsme probírali základy psychologie a hráli různé psychologické hry.

Jak jste zjistili, že budete mít zrovna Lucku?

To je zajímavé, do konce přípravy jsme nevěděli, s jakou rodinou se budeme „kamarádit“. Párování vyhodnocují

koordinátoři z organizací, kteří zohledňují například vzdálenost nebo preference, které napíšou jak hostitelé, tak pečující rodiny. Když pak skončila covidová opatření, naznačili nám, že to bude trochu starší holčička, bylo jí čtrnáct let, že je veselá, hodně rychle chodí – což tato děcka mají často v povaze – a miluje vodu. No a my máme na zahradě takový malý bazének, tak jsme si říkali, že by se jí u nás mohlo líbit. Teď už se vídáme přes rok.

To zní ideálně.

Ano, ale přesto jsme se všichni trochu obávali, že to nevyjde, protože Lucka se hodně bála zvířat a my máme dvě kočky a psa. Kocoury jsou v pohodě, ti se vždy sami schovají, když někdo přijde, ale seznamování s naším zlatým retrírem chvíli trvalo. Zprvu s ním manžel chodil na dlouhé procházky, pak jsme se ale začali snažit trochu je sblížit.

A to se asi povedlo.

Ano, voda asi byla silnější lákadlo. Každopádně i její rodiče tehdy souhlasili s párováním, to se tak rodiny testují, sejdou se společně u hostitelské rodiny, a bylo to bezva. My máme asi i velké štěstí – Lucinka je báječná, není nic, co bychom nemohli komunikačně vyřešit, je společenská, nebojí se lidí, jen ta zvířátka byla zpočátku trochu problém. Nedávno si ale našeho psa i pohladila. **Nebála jste se, když jste byli poprvé sami?**

Já se vůbec nebála. Při přípravě mnozí účastníci říkali – a co když se stane tohle nebo tohle, co máme dělat, ale já byla v klidu. Řekli nám přesně, jak situace řešit, věděli jsme, že kdyby se dělo něco nestandardního, co bychom

nezvládli vyřešit, tak máme kam zavolat. Vždyť něco se může stát i v běžném životě. Já do toho šla s otevřeným hlediím, možná trochu naivně, ale opravdu jsem se těšila. Navíc prvních několik setkání se odehrává se zástupcem organizace, takže když ji rodiče poprvé přivezli sami, byli jsme proškoleni a připraveni.

Jak snáší rodiče dítěte, že ho na čas převezmě někdo cizí?

Musí to pro ně být velmi těžké. Také nás během přípravy upozorňovali, že se může stát, že to rodič nevydrží a řekne, nezlobte se, jste určitě hodní lidé, ale já mám strach. Je to pochopitelné. My máme výborné rodiče, ale samozřejmě hlavně na mamince byla ze začátku vidět nervozita, především ze psa. Oni všeobecně vědí, že pro ty děti je důležité poznat nové prostředí, jen mají zkrátka obavy, jak hostitelé zvládnou třeba komunikaci nebo jídlo, cokoli.

Jak komunikujete vy, mluví Lucka?

Lucinka mluví trochu, když chce. Většinou ale moc nechce. Snažíme se, třeba vaříme. Ona miluje vaření a především má ráda pravidelné rituály. Teď už to máme zažité – přijede, buď ji přivezou rodiče, nebo si pro ni dojedeme, doma si dáme svačinku a vyrazíme na procházku do lesa, pak se vrátíme a třeba vaříme nebo pracujeme na zahrádce, to má hodně ráda, no a když je teplo, tak samozřejmě bazén. Hlavně ale myslím, že ona rozumí úplně všemu, jen nemá potřebu to slovně komentovat, na rozdíl ode mě, já jsem ukecaná.

Jak často se vídáte?
Jednou za čtrnáct dní v sobotu. Vždy se na to těším, nabíjí mě to a jsem ráda, že mám i dobrou zpětnou vazbu od rodičů.

Jakou?

Lucinka má ráda rituály, doma na lednici má kalendář s obrázky a kartičkami, každý den má rozdělený na hodiny, co bude dělat. Oni si mě vyfotili, takovou „malou Mišu“, a mají mě zastr-

čenou v té sobotě. Maminka říkala, že Lucka už dva dny předem chodí k lednici, ukazuje na obrázek, že k nám pojede a je vidět, že se těší. A v den odjezdu má připravený batůžek a sedí u dveří. **Tak to musí být pro rodiče ohromně uklidňující.**

Myslím, že ano. Rodiče díky tomu byli třeba v Národním muzeu nebo na Designbloku, maminka si šla zacvičit, s mužem vyklízeli chatu a jela i na nějaký víkend s kamarádkami. Z toho mám velkou radost, to mě naplňuje.

Plní hostitelství i po roce vaše očekávání?

Ono je to právě čím dál lepší. Nejdříve jsme se tak ořukávali, ale teď už si to hlavně užíváme. Lucka má ohromný smysl pro humor, tak si děláme legraci. Má také oblíbenou postavičku z jednoho kresleného seriálu – mašinku Tomáše. Když je nervózní, tak na obrázek kouká, když si někoho oblíbí, tak mu ho ukazuje a největším potěšením pro nás bylo, když mého muže nazvala Tomášem, to jsme měli opravdu velkou radost a dobrý pocit.

MICHAELA VODIČKOVÁ
• Vystudovala překladatelství – tlumočnictví na FF UK.
• Lektorka angličtiny a překladatelka.
• Je vdaná, má dvě děti.

JISTOTA,

ŽE BATERIE VYDRŽÍ
OPRAVDU DLOUHO

SAMSUNG Galaxy A13 32 GB

1,- S TARIFEM
8 GB PLUS
S VÝHODOU

Cena v eShopu
a naší apce

**PRO TELEFONY
SE CHODÍ K NÁM**

Platí do konce července při uzavření nebo prodloužení Účastnické smlouvy na tarif 8 GB Plus s výhodou na dva roky a jejím dodržení. Nabídka platí do vyprodání zásob. Více na www.t-mobile.cz/telefony